



## A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése 2013-ra

2012-ben a **GDP visszaesése 1,7%-os** lett, még egy kicsit mélyebb, mint a GKI által már egy éve jelzett – s akkoriban **hivatalosan kirívóan pesszimistának** minősített - 1,5%. A fogyasztás és a beruházás is tovább csökkent. **A cserearány-romlással (1,2%) korrigált GDP visszaesése csaknem 3%!** A magyar gazdaság 2010-12 során ugyan elkerülte a pénzügyi egyensúly megroppanását, de stagnálásba süllyedt, melyből a jelenlegi gazdaságpolitikával nem tud kijutni. Tartós leszakadás, általános perspektívátlanúság fenyeget. A hazai tőke és a munkaerő is mindinkább külföldön keresi a boldogulást.

**A hosszú távú nemzeti érdekek teljesen háttérbe szorulnak. A jogbiztonság hiánya, a kiszámíthatatlanság és a hibás adópolitika** akadályozza a növekedést, az elvárt államháztartási hiányt pedig csak újabb és újabb megszorításokkal lehet elérni. A jogsértő vagy a joggal visszaélő lépések miatt megfelelő nemzetközi garanciák nélkül komoly új befektető nem akar idejönni. A magyar gazdaságon folytatott **költségvetési kísérletezés szörnyű károkkal járt.** A modernizációra képes ágazatok extra adóztatása **lebénította az üzleti világot.** Az alacsony bérű foglalkoztatottak **alkalmazási költségeinek extrém (2 év alatt több mint 25%-os) növelése (7-8%-os nominális GDP-növekedés mellett)** vagy versenyképtelenné tette az érintett cégeket vagy erőteljes szűrkítésre kényszerítette őket. A felső rétegek javára történő **perverz jövedelem-újraelosztás** hozzájárult a társadalom további kettészakításához. Az **állam túlterjeszkedése** a szabályozásban, a tulajdonban, a polgárok napi életébe való beavatkozásban akadályozza a verseny és az önálló, felelős állampolgári magatartás kibontakozását. A **piac- és külföld-ellenesség romboló jelszavai** valójában egy **szűk üzleti csoport** mérhetetlen gazdagodását szolgálják. Ennél nagyobb zűrzavart csak egy hasonló **jegybanki kísérlet** tudna okozni. Ez most a legnagyobb kockázat, elsősorban ezért gyengült márciusban kb. 8%-kal a forint a régió többi valutájához képest.

**Az elmúlt hetekben számos intézményi és piaci kritika érte a magyar politikát.** Az alkotmány-módosítás éles bírálata mellett az Európai Bizottság 2013-ra és 2014-re is 3% feletti államháztartási hiányt jelzett előre, s – az IMF-fel együtt – növekedésbarát kiigazítást javasolt. A jegybankban végrehajtott vezetési és intézményi változások kockázatára reagálva, továbbá a ciprusi válság nyomán az euróval szemben 305 fölé gyengült a forint. **A gazdaságpolitika már csak választási - egyébként egymásnak ellentmondó - célokat követ: a túlzottdeficit-eljárás alóli kikerülést és populista szöveggel kísért osztogatást.**

**A világgazdasági válságnak még messze nincs vége.** A pénzpiacok helyzete ugyan 2012 nyara óta nagymértékben javult, a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) felbomlásának veszélye mérséklődött, az európai válságkezelés intézményrendszere erősödött, mindez azonban még nem érezte hatását a reálgazdasági szférában. A **szociális válság szélesedésével** egyre nehezebb elfogadtatni a szükséges kiigazításokat és reformokat. **Egy pici sziget (Ciprus) európai méretekben nem is látszó pénzügyi problémájából sikerült elefántot csinálni, megrendíteni a kisbetétesek bizalmát a garanciarendszerben.** Az Európai Bizottság rontotta 2013. évi növekedési előrejelzését, de a 2012. évi visszaesés után idén már stagnálás várható. Az EU-ban az **államháztartási hiány csökken**, de a gazdasági stagnálás és az újabb bankkonszolidációk miatt a GDP-arányos államadósság még valamelyest nő. Az Európai Központi Bank 0,75%-os **irányadó kamatlába** a közeljövőben 0,5%-ra csökkenhet. Inflációs kockázat nem fenyeget. Az euró/dollár árfolyam és a kőolaj ára alig változik.

A **GKI-Erste konjunktúra-index** márciusban elérte egy évvel korábbi – egyébként igen alacsony – csúcspontját. A **fogyasztói várakozások emelkedése csaknem fél éve töretlen, az üzletiek viszont idén már csak stagnálnak.** Ez az **eltérő mozgás a választási gazdaságpolitika beindítására utal.** A

magyar gazdaság túl van a konjunktúra-ciklus mélypontján, de nem várható érdemi kilábalás vagy növekedés.

A **2013. évi költségvetés** a fő számok nyári parlamenti megszavazása után három nagy intézkedéscsomag hatására **lényegesen megváltozott**. Megvalósításuk és egyenlegjavító hatásuk realizálása igen **bizonytalan**. Ahol élénkíteni próbálnak – például az un. munkahelyvédelmi programmal – ott az ettől remélhető foglalkoztatási és növekedési **hatás nagyon szerény**. Ugyanakkor mindezt ellentételezendő a kormány **nyílt és burkolt adóemelésekkel**, valódi (kedvező irányú és tartós) szerkezeti átalakítások nélkül egyensúlyozik. Ráadásul a GDP vártnál jóval alacsonyabb folyó áras emelkedése miatt a bevételek lényegesen elmaradhatnak a várttól. Így a 2012 decemberében megszavazott költségvetést még sokszor **módosítani fogják**.

A **közteherviselésben** idén újabb jelentős, a GDP 1,5%-át elérő **átcsoportosítás** megy végbe. Az un. munkahelyvédelmi akcióterv mintegy 300 milliárd forint, a szuperbruttó adóalap teljes kivezetése az szja-ban közel 100 milliárd forint **bevétel-kiesést** jelent. Viszont a **különadók** – a korábban megígért kivezetés helyett - jellemzően fennmaradnak (bankadó), illetve formát váltanak (telefonálási adó), sőt a tranzakciós illeték bevezetésével tovább nő a szerepük. Az új tranzakciós illeték a kormány szerint 336 (várhatóan inkább csak 250) milliárd forint bevételt hoz, az új közműadótól és a Robin Hood adó megemelésétől pedig együttesen mintegy 100 milliárd forint többletbevétel várható. Mindehhez társul számos más adóemelés, pl. az egyéni nyugdíjárulék plafonjának az eltörlése. A bankszféra külön terhelése önmagában is megközelíti a GDP 1,5%-át- Ennek következtében a banki aktivitás csökkenése folytatódik, a gazdaság stagnál.

A **kiadások** belső szerkezete is érzékelhetően megváltozik. Az egészségügyben, a felső- és közoktatásban lényeges forráskivonást irányoztak elő. Ennek a megvalósulása a rendszerek centralizációja ellenére - a hibás illetve kidolgozatlan átalakítások, a társadalmi és politikai ellenállás, az eleve irreális célkitűzések miatt - erősen kétséges. **A beépített tartalékok lényegében elköltöttek tekinthetők**. A februári EU-előrejelzés alapján a túlzottdeficit-eljárás alóli kikerüléshez mintegy 200 milliárd forint kihatású intézkedésre lesz szükség, ezek bejelentése áprilisban várható. **A kormány egyidejűleg szeretné meggyőzni az EU-t a szigorú költségvetés iránti elkötelezettségéről, s mozgásteret teremteni magának a választási költekezéshez**. Csakhogy ezzel az EU is tisztában van. Így lehetséges, hogy Magyarország csak „feltételesen” kerül ki a túlzottdeficit-eljárás alól. A költségvetési és monetáris lazításnak az esetleges **EU-szankciók** mellett a pénzpiacok reakciója, a **forint gyengülése** szab majd valamennyire határt.

A GKI előrejelzése szerint 2013-ban az EU módszertana szerinti **államháztartási hiány** végül a **GDP 3,5%-a körül** alakul. Nem zárható ki ennél érzékelhetően (0,5-1 százalékponttal) magasabb deficit sem; vagy a telekom adóra vonatkozó, viszonylag késői időpontban megszülető kedvezőtlen EU bírósági ítélet, vagy a választási költségvetés erőteljesebb érvényesülése esetén. **Az államadósság nem csökken**. A **külső egyensúly** 2013-ban is kedvező lesz, a külső finanszírozási képesség - a kissé javuló folyó fizetési mérleg és a bővülő EU-támogatások révén – 3,5-ről 4,2 milliárd euróra, a GDP 3,6%-áról 4,3%-ára emelkedik. A magyar **működőtőke-import** – az autóiipari beruházások fékeződését is tükrözve – a romló hazai befektetési klíma miatt várhatóan **elmarad a tőkeexporttól**. Várhatóan kissé esik a **devizatartalék** is, de ha a tavaly év végi 34 milliárdról 32-31 milliárd euró alá csökkenne, az már **kockázatos mértékben** rontaná az ország pénzügyi megítélését.

A **GKI** 2013-ban átlagosan **4% körüli bruttó és nettó béremelkedést** prognosztizál. A keresetek **reálértéke** (3%-os inflációt feltételezve) **1%-kal** nő. A **nyugdíjak reálértéke** – mivel azok idén a kormány eredeti inflációs előrejelzésének megfelelően 5,2%-kal bővülnek – **kb. 2%-kal emelkedik**. A családi pótlék és az egyéb szociális jövedelmek reálértéke csökken, az álláskeresői támogatás azonban megmarad. A vállalkozói jövedelmekre a belföldi kereslet csökkenése negatívan hat, de a „munkahelyvédelmi” program adta adókedvezmények egy része várhatóan itt csapódik le. A cafeteria adóterhelésének emelését a munkaadók ritkán vállalják át, így ez csökkenti a lakosság elkölthető jövedelmét. A kormány tervezi a családi adókedvezmény érvényesítésének egyéni járulékokra való

kiterjesztését, de ennek bevezetése még bizonytalan. A külföldön dolgozók családjuknak hazautalt jövedelme emelkedhet. Mindezek alapján összességében **a reáljövedelmek 1-1,5% körüli bővülése** várható. A sokféle (banki, baráti-családi, rezsi) tartozás által sújtott, gyakran munkahelyét vagy nyugdíjának majdani értékét is veszélyben érző, bizonytalan jövőt látó lakosság azonban **nem vagy alig növeli fogyasztását**. Ennek „simítása” során 2012-ben a fogyasztás kevésbé csökkent, mint a reáljövedelem, idén viszont a reáljövedelem némi növekedését feltehetőleg a **fogyasztás stagnálása** kíséri.

A **beruházások** 2013-ban 2%-kal tovább **csökkennek**, a kétezres évek első évtizedében még 20-25%-os **beruházási ráta idén 17% alá esik**. Ez kirívóan alacsony arány, már a tőkeállomány megújítását se nagyon fedezi. A jegybanki kamatcsökkentés nyomán a **legjobb cégek olcsóbban jutnak hitelekhez**, a bankok versenyeznek a kegyeikért. A gyengébb vállalkozásokon viszont nem segít az alacsonyabb kamat, ők **nem vagy csak nagyon drágán jutnak forrásokhoz. Egyre kevésbé valószínű, hogy az EU forrásokat teljes egészében értelmesen el tudjuk költeni**. A kormányzat erőltetetten próbál olyan pályázati célokat találni, amelyekkel gyors pénzköltés valósítható meg.

Az **iparban** a tavalyi visszaesés után 2013-ban már 1% közeli növekedés várható, elsősorban az autógyári kapacitások belépése következtében. A **mezőgazdasági GDP** a tavalyi aszályos év után átlagos időjárás esetén 15%-kal emelkedik, ami mintegy 0,5 százalékponttal járulhat hozzá az idei GDP növekedéshez. A földtörvény tervezete körüli harc és bizonytalanság vesztesen fékezi a beruházásokat és a hosszabb távú hitelezést. Az **építőipar** teljesítménye 2013-ban hét évnyi zuhanás után várhatóan stagnál, csakúgy, mint a lakásépítés (10 ezer új lakás átadása várható). A **kiskereskedelmi** forgalom és a turizmus is stagnál. A választék szűkül, mivel a drágább termékek és üzlettípusok iránt nincs elegendő vásárlóerő. A szolgáltató szféra enyhe visszaesése folytatódik, egyedül **az infokommunikációs ágazatban** várható növekedés (pl. mobilinternet). A **közszolgáltatások** – mindenekelett az egészségügy és az oktatás – színvonala a forráskivonás, a rossz bérezés, de főleg az átgondolatlan és az érintettekkel előre nem egyeztetett beavatkozások miatt **gyorsulva romlik**. Az energia- és közmuhszolgáltatásban a beruházások és a karbantartás elmaradása, s ezzel az **ellátási biztonság romlása** várható.

**A magyar gazdaság 2013-ban stagnál, a GDP 2013-ban a 2010. évi szinten lesz.** S a gazdaság ehhez is **feléli tartalékait**, az emberek magánnyugdíj-vagyona eltűnt, a devizatartalék csökken, a tőke és a képzett munkaerő távozóban. 2008-2009-ben, a pénzügyi válság első 2 évében a GDP és a lakosság fogyasztása lényegében párhuzamosan zuhant. Ezzel szemben 2010 óta az olló kinyílt: a „megszorítás” nélküli **gazdaságpolitika „eredményeként” a GDP stagnálása ellenére a fogyasztás visszaesett. Érdemi javulás a munkaerőpiacon nem várható. A foglalkoztatás statisztikailag 1%-kal emelkedik** a közfoglalkoztatás és a külföldi munkavállalás terjedése révén, a **valódi (üzleti és adózó) hazai munkahelyek száma csökken**. A **munkanélküliségi ráta** a 2011-2012. évi **10,9%-nál** – a választások közeledtére is tekintettel – egy hajszállal alacsonyabb, **10,8% lesz**.

**A banki hitelállomány a törlesztések miatti 6-7%-kal tovább csökken.** Új hitelekre alig van igény. A 2013 elején meglebegtetett kormányzati ötletek - a lakossági és a kisvállalati devizahitelek forintosítása, 50%-ban magyar bankrendszer - **újabb terheket róhatnak a bankszektorra**. A bankokkal **közösen kidolgozott** konstrukciók és betartott megállapodások előnyösek is lehetnének a gazdaságra nézve, de **félő**, hogy folytatódik a kapkodó döntések sorozata, ami újabb komoly károkat fog okozni a szektor szereplőinek. A forint erőteljes gyengülése esetén a 2012 elejeihez hasonlóan ismét lendületet kaphat a hazai megtakarítások **külföldre menekítése**.

Az **infláció egyébként is lassulna**, de 2013-ban (és 2014 elején) a drasztikus és eszkalálódni látszó kormányzati beavatkozások – a **rezsicsökkentés** – hatására átmenetileg történelmi mélységekbe süllyed. Az eddigi döntések hatására az infláció **éves átlagban 3% környékére** eshet, de ennek az előrejelzésnek **nagy a bizonytalansága** (2,5%-os éves átlagos áremelkedés sem zárható ki).. A **költségvetési kiadásból és a szolgáltató vállalatok tőkefeléléséből finanszírozott árcsökkentés** ugyan átmenetileg reáljövedelem-növekedést generálhat, de **már egy-másfél éves távon újabb**

**inflációs hullámot fog elindítani.** Romlani fog a szolgáltatások minősége, ami a burkolt infláció legrosszabb formája.

A mesterségesen leszorított infláció másik kockázata, hogy **formálisan teljesülni fog** az MNB inflációs célja, erre hivatkozva pedig **indokolatlanul alacsony szintre lehet szorítani a kamatokat.** Mivel az új jegybanki vezetéssel a Monetáris Tanács kormányhoz való lojalitása teljessé válik, a közeljövőben csak abban az esetben várható a kamat-csökkentési periódus megszakítása, ha a pénzügyi stabilitás kerül veszélybe (a forint túlzott leértékelődése miatt). **A kamatcsökkentés nem fog érdemi lendületet adni a gazdaságnak, viszont gyengíti a forintot.** Kedvező nemzetközi hangulatban ez átmenetileg elviselhető. Bármilyen negatív változás a nemzetközi kockázat-vállalási hajlandóságban - például ciprusi betét-dézsmá, költségvetési megszorítás az USA-ban, az olasz belpolitikai patthelyzet tartóssá válása, az európai válságkezelés eseményei – azonban ugrásszerűen ronthatja a finanszírozási feltételeket. **Ez veszélyes szerencsejáték!** Mivel a devizaadósságok miatt a kormány és az MNB nem engedheti tartósan 310-320 forint fölé az euró-árfolyamot, ennek bekövetkezte esetén elkerülhetetlen lesz a beavatkozás. A GKI éves átlagban a tavalyi 290 forint után 2013-ban **295 forint éves átlagos euró-árfolyamra** számít (jelentős kilengésekkel).

### A GKI prognózisa 2013-ra

	2010	2011	2012	Előrejelzés 2013-ra		
	tény			szeptember	december	március
GDP termelés	101,3	101,6	98,3	100,8	100	100
– Mezőgazdaság (1)	83,7	127,2	78,7	110	110	115
– Ipar (2)	113,4	105,7	98,8	101	101	100,5
– Épitőipar (3)	91,1	92,2	93,6	98	98	100
– Kereskedelem (4)	98,4	99,6	98,9	100,5	99	100
– Szállítás és raktározás (5)	100,5	100,7	98,4	101	101	100
– Információ, kommunikáció (6)	104,8	102,2	103,5	102	101	101
– Pénzügyi szolgáltatás (7)	95,7	93,3	97,0	99	97	97
– Ingatlanügyletek (8)	100,2	98,4	98,9	98	98	98
– Szakmai, tudományos, műszaki, admin. tev.(9)	96,9	98,1	99,3	99	99	99
– Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	97,2	99,9	100,2	99	99	99
– Művészet, szórakoztatás (11)	103,4	103,0	98,7	99	99	99
Magnővekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	103,4	100,9	98,8	100	100	100
GDP belföldi felhasználás	99,5	99,4	96,3	100	99	99
– Egyéni fogyasztás	97,3	100,2	98,0	100	99	100
– Állóeszköz-felhalmozás (beruházás)	90,3	94,5	96,2	100	98	98
Külkereskedelmi áruforgalom						
– Export	116,8	110,2	100,9	105	105	105
– Import	115,0	106,9	100,0	104,5	104,5	104,5
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	104,9	103,9	105,7	104,7	105	103
Folyó fizetési és tökémerleg együttes egyenlege						
– milliárd euró	2,9	3,6	3,5*	2,5	2,5	4,2
– a GDP százalékában	3,0	3,7	3,6*	2,4	2,4	4,3
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	11,2	10,9	10,9	11,2	11	10,9
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-4,2	+4,2	-2,5*	-3	-3	-3,5

\*GKI becslése

Forrás: KSH, GKI

**GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.**

1092. Budapest, Ráday u. 42-44.

Telefon: 06-1-318-1284

E-mail: [gki@gki.hu](mailto:gki@gki.hu)

További információk: Vértés András, Akar László, Molnár László, Karsai Gábor